

فیلمسازی حس و حال است؛ نه محاسبه

گفت‌وگو با رضا نجاتی؛ کارگردان فیلم سینمایی «بعد از رفتن»

رضا نجاتی، کارگردان فیلم سینمایی «بعد از رفتن» که اکران آن به تازگی در سینماها شروع شده، در پاسخ به این سؤال که چرا فاصله شروع تا اتمام فیلمنامه «بعد از رفتن» نزدیک به ۱۳ سال طول کشیده است، می‌گوید: «نگارش فیلمنامه «بعد از رفتن» ۱۳ سال طول نکشید، بلکه تبدیل شدن فیلمنامه به یک فیلم سینمایی کمی زمان‌بر بود. آن هم به دلیل آنکه من یک بار طرح را نوشتم و تبدیل به فیلمنامه کردم، اما آن را کنار گذاشتم تا با منطق بیشتری با اثر برخورد کنم.»

تجربه یک دنیای موازی دیگر

وی در ادامه با بیان این مطلب که در این فاصله ۱۳ ساله فیلم کوتاه داشتیم و علاقه‌مند بودم مانند دیگر فیلمسازان اثری را خلق کنم؛ توضیح می‌دهد: «تصور می‌کنم بقای هر فیلمساز، به خلق یک اثر بازمی‌گردد. یکی از ایده‌ها را پیگیری کردم که تبدیل به فیلم کوتاه «شوقر» شد. تصور این بود که بعد از آن، فیلم بلند «بعد از رفتن» را می‌سازم. اما با گذشت زمان به این نتیجه رسیدم که در کارنامه فیلم کوتاه‌ها ساخت یک اثر دیگر لازم است که باید ساخته شود، پس به سراغ ساخت

«رفاق» رفتم. پس از آن احساس کردم که زمان بازگشت به فیلمنامه بلند سینمایی ام است تا سر و شکلی به آن بدهم و آن را بسازم. باز نویسی‌های متعددی انجام شد تا به «بعد از رفتن» رسیدیم.»

نجاتی همچنین درباره این موضوع که چرا نگارش فیلمنامه همه‌آثاری که تاکنون ساخته، برعهده خودش بوده، می‌گوید: «به جز یک مورد نگارش فیلمنامه همه‌آثار کوتاهی که تا به امروز ساخته‌ام، برعهده خودم بوده. اصلاً جهانی‌سازی در فیلمنامه می‌سازم که ممکن است مدام تغییر می‌دهم. این می‌تواند در فیلمنامه‌ها ایجاد شود. این می‌تواند در دورخوانی با بازیگران و یا حتی تعریف کردن قصه برای آدم‌های مختلف نیز اتفاق بیفتد. ناگفته نماند که حتی تا لحظه گرفتن یک پلان ممکن است فیلمنامه با تغییراتی مواجه شود.» این کارگردان در ادامه

می‌گوید: «معتقدم باید به اثر نگارشی نویسنده احترام گذاشت، پس به سراغ فیلمنامه شخص دیگری نمی‌روم، چون اگر این اتفاق بیفتد، خروجی با آن چیزی که بوده است،

سعی کردم همان میزان که دیالوگ در فیلم ناراحتی نویسنده شود. پس من یک گام عقب‌تر می‌روم و چیزی را انتخاب می‌کنم که بتوانم تغییر دهم و این چیزی نیست جز فیلمنامه خودم. البته در تجربه‌های آتی با نویسندگان دیگری کار خواهیم کرد، چرا که تجربه‌یوزه و جذابی است که دنیای دیگری را به موازات دنیای خودم کارگردانی کنم.»

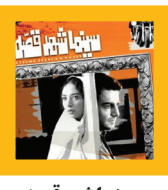
شکل‌گیری زبان مشترک با بازیگر

نجاتی در ادامه درباره حضور بازیگران چهره در نخستین اثر سینمایی بلند خود و استفاده از تجربه‌های آنان نیز می‌گوید: «کار کردن با بازیگران حرفه‌ای و نام‌آشنا قطعاً به فیلم اضافه خواهد کرد، اما چیزی که اهمیت دارد رسیدن به زبان مشترک با بازیگران است، چراکه فیلمساز وقتی به‌عنوان کارگردان به سراغ بازیگر می‌رود، به‌دنبال شکل‌گیری زبان مشترک با اوست نه صرفاً چهره‌بودن یا نبودن او. همچنین هر قدر بتوانیم با بازیگر روی فیلمنامه که من اسم آن را نقشه‌راه می‌گذارم، به تفاهم برسیم، خروجی بهتر خواهد بود. قاعدتاً برای من کار با بازیگران از هر شکل و طیفی هیچ زمان جالب‌نشده و نداشته و قطعاً تجربه آنها می‌توانم بهره‌برم.»

مرتضی پورصمدی درگذشت

مرتضی پورصمدی، فیلمبردار سینما و تلویزیون در ۷۰ سالگی درگذشت. بهرام‌بخشانی، همسکار او و یکی از فیلمبرداران سینمای ایران ضمن تأیید خبر درگذشت این هنرمند به ایستادگیت: روز شنبه، ۱۱ شهریورماه مرتضی پورصمدی سسر صحنه‌سریال شبکه خانگی حامد عنقا بوده که حالت بد می‌شود و متأسفانه پس از انتقال به بیمارستان با وجود تلاش پزشکان فوت می‌کنند. مرتضی پورصمدی را شاید پیش از همه با کارهای مستندش بشناسیم؛ همچون «حضور دورق»، «نقش و نقشه برداری» و همچنین مجموعه تلویزیونی «کودکان سرزمین ایران» و... او فیلمبرداری «گیانه» را هم برعهده داشت.

«سینما شهر قصه» اکران می‌شود

علی‌اکبر حیدری اعلام کرد فیلم «سینما شهر قصه» به‌زودی روی پرده سینما می‌رود و سپس برنامه‌ریزی برای اکران «۲۸۸۸» تا پیش از پایان سال انجام خواهد شد. کیوان علی‌محمدی و علی‌اکبر حیدری در سال‌های گذشته فیلم «سینما شهر قصه» و «۲۸۸۸» را ساخته‌اند که اولی در جشنواره سی‌هشتم فیلم فجر و دیگری در چهلمین دوره این جشنواره رونمایی شدند، اما هیچ‌کدام هنوز به اکران عمومی نرسیده‌اند. علی‌اکبر حیدری در گفت‌وگو با ایستادریاره آخرین وضعیت اکران این دو فیلم گفت: اگر اتفاق غیرمترقبه‌ای پیش نیاید، «سینما شهر قصه» تا اواخر اکتها و... مجموعه مواردی هستند که می‌توانند بازی را بسازند و این اثر با دیگر آثار و تفاوت دارد. شاید ابتدا این حس را به ما منتقل کند که با صابر ابر متفاوتی روبه‌رو نیستیم، اما در جزئیات به این نتیجه می‌رسیم که این نقش با دیگر نقش‌های او تفاوت دارد.»

نجاتی در جواب به این سؤال که آیا تصور می‌کند ورودش به عرصه ساخت فیلم بلند داستانی در زمان درستی اتفاق افتاده یا خیر؟ می‌گوید: «این قضیه حساب و کتاب درستی ندارد. شما نمی‌توانید بگویید امروز روز درستی برای وارد شدن به سینمای بلند است یا نه. دیگر زمان مناسب‌تری است. مهم‌ترین چالش فیلمساز، کار فیلمسازی است، یعنی اینکه ما به آن مواردی که در ذهن داریم، عمل کنیم و آن را به شکل بصری و شنیداری تبدیل کنیم. در این میان ممکن است در تجربه اول فیلمساز موفق شود و یا شکست بخورد، البته من معنای آن را درک نمی‌کنم، چون ممکن است فیلمسازی، فیلمی را دوست نداشته باشد، اما در قلب و روح کارگردان و فیلمساز موفقیتی بزرگ باشد و یا برعکس. هر آدمی که روزی احساس کند باید فیلمش را بسازد، باید اقدام کند و نباید درگیر محاسبات شود.»

نقل قول

فیلم فضایی می‌سازم

لوک بسون، کارگردان «داگمن» در نشست خبری فیلمش در جشنواره ونیز: وقتی نخستین فیلمم را ۱۹ ساله بودم و حساباً ۳۳ ساله‌ام، من خوبم و فیلم‌های دیگری می‌سازم. الان در فکر ساخت یک فیلم فضایی ۲۰۰ میلیون دلاری هستم. به اظهار نظر شما اهمیتی نمی‌دهم. الان هم در ونیز هستم که جشنواره خیلی خوبی است و اینجا هستم تا نقاشی کنم چون من نقاش هستم.

حجازی در نقش شهید باکری فکر کرده بود

شهرام خلج، طراح گیم سسرئال «عاشورا»؛ آقاسی حجازی فرج‌دای از کارگردانی، در نقش شهید باکری بسیار خوب توانست ظاهر شود چون سال‌ها به آن فکر کرده بود، ضمن اینکه با شهید باکری همشهری هم بودند و خیلی خوب توانست نقشش را در بیسازد. به نظر من اگر حتی آقای حجازی فرج‌دای ۲۰ ساله در ۲۰۰ ساله هم شبیه به شهید باکری درست می‌کردیم باز هم ایشان نقشش را خوب درمی‌آورد. ایستادریاره

فرهنگ شهر

محقق خستگی ناپذیر ادبیات فارسی

زنده‌یاد کاوه گوهرین، کارنامه برپاری در حوزه فرهنگ دارد

کاوه گوهرین، نویسنده، شاعر و پژوهشگر ادبیات فارسی روز جمعه، دهم شهریورماه درگذشت و کارنامه ادبی برپاری از خود برای ادب‌دوستان به یادگار گذاشت. وی متولد ۱۳۳۴ هجری بود و یکی از مهم‌ترین آثارش مجموعه‌ای از یادگورهاست و پیش از ۲۰ کتاب در حوزه‌های تالیف و پژوهش در کارنامه کاری‌اش دارد. بخشی از دست‌نویس‌های گوهرین، ترجمه، تصحیح و شرحی بر متون کهن فارسی بود که نمونه‌هایی از آنها را در ادامه مرور می‌کنیم.

تصحیح ۱۱۰ اثر کلاسیک ادب فارسی

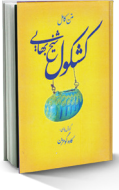
یکی از آثار به یادگار مانده از کاوه گوهرین در زمینه گردآوری و تصحیح متون کهن که عشق و علاقه این محقق به گنجینه کهن ادبیات فارسی را نشان می‌دهد، کتاب «داستان دوستان» است که توسط انتشارات ققنوس به چاپ رسیده است. داستان دوستان شامل داستان‌هایی از رساله قشیریه (نوشته ابوالقاسم عبدالکریم قشیری)، شرح تعرف لمذهب‌التصوف (اثر اسماعیل مستملی بخاری، یکی از قدیمی‌ترین متون صوفیانه)، کشف‌المحجوب (اثر ابوالحسن علی بن عثمان، بستان العارفین و تحفه المریدین (اثر محمد بن جعفر طبری نیشابوری)، قابوس‌نامه، اسرار التوحید، تذکره الاولیاء و داستان‌هایی از مقالات شمس است که گزیده آن را کاوه گوهرین با زبانی شیوا در این کتاب گردآوری و تصحیح کرده است. در این کتاب نویسنده می‌کوشد با ارائه نمونه‌هایی از داستان کوتاه ضرورت ایجاد و کوتا‌نویسی در ادبیات منثور ایرانی را یادآوری کند.

شاهنامه به نثر؛ بی‌گزند از باد و باران

زنده‌یاد کاوه گوهرین، کتاب «شاهنامه به نثر؛ بی‌گزند از باد و باران» را هم در کارنامه فعالیت‌های پژوهشی و ادبی خود دارد که بازنویسی «شاهنامه» به نثری فاخر است که در آن داستان‌ها و حماسه‌های «شاهنامه» حکیم ابوالقاسم فردوسی بیان می‌شود. این کتاب تلاشی است برای معرفی شاهنامه فردوسی که به نثر امروزی بازنویسی شده است. نثر روان اما استوار و سبک نوشته‌ان به گونه‌ای است که روح داستانی، هنری و حماسی شاهنامه حفظ شده است. گوهرین در این کتاب تمامی داستان‌های شاهنامه را به زبان نثر گردانده است. زبان این نثر روان و فاخر است و گوهرین راه طولانی را پیموده تا توانسته به این زبان و بیان فاخر در گزارش شاهنامه حکیم توس دست یابد. نثر انتخابی او ملهم از ادبیات منثور سده‌های ۵ و ۶ قمری است؛ وی از نظر محتوایی به برگرداندن اثر پرداخته و از لحاظ فرم نوگرایی‌هایی به کار برده است. ایده او در انتخاب نثری که گاه آهنگین است و گاه فحیم و گذشته‌گرا، جالب توجه است؛ به‌ویژه در جاهایی که کوشیده است، فحوی شعر فردوسی را به شعر نو در بیاورد و شبیه‌ترین و نزدیک‌ترین کلام را برای ترجمه زبان او به کار گیرد. این کار باعث شده تا مجموعه شاهنامه فردوسی به نثر از بند مسال‌آوری احتمالی چنین نثری و تکرار مکررات دور شود. کتاب «شاهنامه به نثر؛ بی‌گزند از باد و باران» در ۷۹۲ صفحه از سوی انتشارات نگاه منتشر شده است.

ترجمه و شرح کشکول شیخ بهایی

بخشی از علاقه کاوه گوهرین به متون کهن در ترجمه و شرح وی از کتاب «کشکول» شیخ بهایی متوفی (۱۰۳۰ ق) دیده می‌شود. کشکول، کتابی است مفصل و بدون نظم خاص که در آن، احادیث نبوی و تفاسیر قرآنی قواعد نحوی با داستان‌های سرگرم‌کننده و براهین هندسی و اشعار منتخب، در هم آمیخته است. بی‌نظمی کتاب، استفاده از آن را مشکل کرده است. در مقدمه کتاب گفته شده، شیخ بهایی وقت گردآوری، مطالب مرتب‌شده‌ای نداشته و توضیح داده که آنها را به همان حال که بوده، رها کرده است. اشعار گوناگون، فرازهای حکیمانه و اشاره به جملات ناب و نغز حکما و عرفا و علمای اخلاقی اسلامی، ایرانی و یونانی، بخش‌های مختلف کتاب را تشکیل می‌دهد. گوهرین دربارۀ اینکه چرا با وجود ترجمه‌های متعدد از این اثر در زبان فارسی، باز آن را ترجمه کرده، گفته است: واقعیت این است که ترجمه‌های پیش از آن ترجمه‌شده، زبان‌شان چندان به‌روز و روان نبود، همچنین در ترجمه‌های دیگر اشتباه‌های فاحشی رخ داده است. در برخی از ترجمه‌ها هم از شعرهای فارسی که شیخ بهایی در تألیف این اثرش به کار برده است، خبری نیست. همین شد که من هم به ترجمه و شرح این اثر از زبان عربی پرداختم.

عکس حسن شجاعی

مکت

سینمای امسال را بدون «فسیل» قضاوت کنید

«فسیل» ۲۵۰ میلیارد تومان وارد کرد، فروش «فسیل» ۵۸ درصد کل فروش سینمای ایران در سال ۱۴۰۲

در تعطیلات آخر هفته‌ای که گذشت، «فسیل» ۲۵۰ میلیارد تومان رزق زد. اما اگر این فیلم را از حساب کتاب‌های سینمایی امسال کنار بگذاریم، سینما چه وضعیتی خواهد داشت؟

مطلق‌آمار (سهمه) (سهمه) مدیریت فروش و اکران سینما تا زمان نگارش این گزارش اعداد و ارقام سینمای ۱۴۰۲ را شرح زیر است:

تعداد فیلم به‌نمایش درآمده	۲۹ فیلم	تعداد فروش کل تماشاگر	۱۰,۱۲۶,۵۶۳ نفر	کل فروش کل تماشاگر	۴۳,۵۶۴,۴۱۳,۵۶۵ تومان
تعداد تماشاگر	۱۰,۱۲۶,۵۶۳ نفر	تعداد سانس	۲۹۶,۹۹۲ سانس	میانگین تماشاگر در هر سانس	۳۴,۰۹۷ نفر
فروش کل	۴۳,۵۶۴,۴۱۳,۵۶۵ تومان	میانگین تماشاگر هر سانس	۳۴,۰۹۷ نفر	تعداد تماشاگر	۱۰,۱۲۶,۵۶۳ نفر
فروش کل	۴۳,۵۶۴,۴۱۳,۵۶۵ تومان	تعداد سانس	۲۹۶,۹۹۲ سانس	میانگین تماشاگر در هر سانس	۳۴,۰۹۷ نفر

حالا اعداد و ارقام مربوط به «فسیل» را مرور می‌کنیم:

فروش کل	۲۵۰,۱۲۵,۶۹۹,۲۹۰ تومان	تعداد تماشاگر	۵,۸۰۱,۵۱۳ نفر	تعداد سانس	۵۴,۶۹۲ سانس	میانگین تماشاگر در هر سانس	۱۰۶,۰۷۱ نفر
فروش کل	۲۵۰,۱۲۵,۶۹۹,۲۹۰ تومان	تعداد تماشاگر	۵,۸۰۱,۵۱۳ نفر	تعداد سانس	۵۴,۶۹۲ سانس	میانگین تماشاگر در هر سانس	۱۰۶,۰۷۱ نفر

بر اساس این اعداد و ارقام این نتایج به دست می‌آید:

از کل فروش سینمای ایران در سال ۱۴۰۲	۴۲ درصد	از کل تماشاگران سینمای ایران در سال ۱۴۰۲	۵۷ درصد	کل سانس‌های سینمای ایران در سال ۱۴۰۲	۶۴ درصد
از کل فروش سینمای ایران در سال ۱۴۰۲	۴۲ درصد	از کل تماشاگران سینمای ایران در سال ۱۴۰۲	۵۷ درصد	کل سانس‌های سینمای ایران در سال ۱۴۰۲	۶۴ درصد

تماشاگران سینمای ایران در سال ۱۴۰۲، ۲۸ فیلم دیگر هستند